

TESTIMONIA VARIORUM

„ summo pontifice ait „cùm rediens Ravennam venisset, Theodoricus eum cum „comitibus cæteris carceris afflictione peremis, invidiâ ductus, quia Catholicæ „pietatis defensor Justinus eum honorificè suscepisset. Quo tempore Symma- „chum atque Boëtium consulares viros pro Catholicâ pietate idem Theodoricus occidit.

I I.

Anastasius Apostolicæ bibliothecæ custos & instaurator, qui propterea dicitur Bibliothecarius, in suâ Pontificum historiâ ad Joannem . hæc de Boëtio scribit. » Eodem, inquit, tempore, cùm hi suprascripti, id est Papa Joannes cum Senatoribus, Theodoro exconsule, Importuno exconsule, Agapito exconsule (Agapito patricio defuncto Thessalonicæ) positi essent Constantinopoli, Theodoricus rex hæreticus tenuit duos Senatores præclaros & exconsules, Symmachum & Boëtium, & occidit interficiens gladio.

D E C I M V M SÆC V L V M;

nimirum

Ab anno 900. ad an. 1000.

Cùm ossa Boëtij multis abhinc sæculis jacerent neglectu temporum minùs honorata, Otho tertius Imperator eadem marmore includi jussit: inscripto elogio, quod composuit Gerbertus Ravennas Archiepiscopus, Magister olim Augusti, is qui summus Pontifex creatus, Sylvester secundus dictus est, qui que non fecit ac Boëtius ob exquisitam reconditatum rerum scientiam Magus falso est habitus ab imperitis. Elogium autem illud his versibus expressit,

» Roma potens dum jura suo declarat in orbe,
» Tu pater & patriæ lumen, Severine Boëti,
» Consulis officio rerum disponis habenas,
» Infundis lumen studiis & cedere nescis
» Græcorum ingeniis, sed mens divina coërcet
» Imperium mundi. Gladio bacchante Gothorum
» Libertas Romana perit: tu Consul & exsul
» Insignes titulos præclarâ morte reliquis.
» Nunc decus Imperij, summas qui prægravat artes
» Tertius Otto suâ dignum te judicat anlā;
» Æternumque tui statuit monumenta laboris,
» Et bene promeritum meritis exornat honestis.

V N D E C I M V M SÆC V L V M;

nimirum

Ab anno 1000. ad an. 1100.

I.

SIGEBERTUS monachus Gemblacensis, ordinis S. Benedicti, qui inter historicos non ultimum locum habet, in suo de scriptoribus illustribus opere, dubitat, num Boëtius conferendus, an præferendus philosophis & sœcularibus & Ecclesiasticis? » Boëtius, inquit cap. 37. vir consularis conferendus, vel præferendus philosophis & sœcularibus & Ecclesiasticis; quia nos ambigios esse facit, an inter sœculares, an inter Ecclesiasticos scriptores fuerit illius? Laudent eum sœculares, quod Isagogas, quod Perihermetias,

DE BOETIO ET EJUS SCRIPTIS.

nias, quod Categoria transtulerit de Græco in Latinum, & exposuerit; quod Topica Ciceronis exposuerit, quod antepredicamenta, quod libros de topis differentiis, de cognitione Dialecticæ & Rhetoricæ, & distinctione rhetororum locorum, de communi predicatione potestatis & possibilitatis, de categoricis & hypotheticis syllogismis libros, & alia multa scripsiterit; quod Arithmeticam & Musicam latinis scripsiterit. Nos Ecclesiastici laudamus eum, quod librum de sanctâ Trinitate scripsiterit, quod exiliatus à Theodoro Gothonum & Italorum rege, pro eo quod tueri volebat libertatem Romanæ urbis, scripsit librum de consolatione Philosophie. Hic ab eodem rege Theodorico occisus est.

I I.

Honorius Augustodunensis Ecclesiæ Presbyter in Chron. Boëtius, ait, Patricius vel consul scripsit librum de sanctâ Trinitate, & alium de consolatione, & quadrivium de Græco transtulit, id est Arithmeticam, Musicam, Geometriam, Astronomiam. Dialecticam verò explanavit. A Theodorico Gothonum rege Mediolani interficitur.

D V O D E C I M V M SÆC V L V M;

nimirum

Ab anno 1100. ad 1200.

I.

JOANNES Sarcisberiensis natione Anglus, Episcopus Carnotensis, qui inter alia opera scripsit polycraticum sive de nugis curialium & vestigiis philosophorum, in hoc eodem opere, libro septimo, capite decimo quinto, hunc Boëtii librum de consolatione philosophie plurimùm commendat. » Si, inquit, mihi non credis, liber de consolatione Philosophie revolvatur atten- tius, & planum erit hæc in contrarium cedere. Et licet liber ille Verbum non exprimat incarnatum, tamen apud eos qui ratione nituntur, non mediocris auctoritatis est; cùm ad reprimendum quemlibet exulceratq; mentis dolorem, congrua cuique medicamenta conficiat. Nec Judeus quidem nec Græcus sub pretextu religionis medicinæ declinet usum, cùm sapientibus in fide & in perfidiâ desipientibus sic vividæ rationis confessio proficiat artificiosa, ut nulla religio quod miscet abominari audeat, nisi quis rationis expers est. Sine difficultate profundus est in sententiis, in verbis sine levitate conspicuus, orator vehemens, efficax demonstrator. Ad id quod se- quendum est, nunc prolabitur suadens, nunc quasi stimulo necessitatis im- pellens.

I I.

Huic addi potest auctor libri de spiritu & anima, qui inter opera S. Augustini refertur: si tamen vera est conjectura Vincentii in speculo historiali, & Abbatis Trithemii qui asserunt hunc auctorem esse Hugonem à Sancto Victore, quippe qui florebat anno Christi 1130. hic enim auctor, quisquis sit, non solum ducit honori referre cogitationes & verba Boëtii capite undecimo dicens: Mens nunc caput summis inserit, nunc desidit in infima & cætera quæ habentur metro 4. libri quinti consolationis philosophia; sed capite trigesimo septimo ejusdem Boëtii auctoritate utitur: Boëtius, inquit, dicit intelligentiam solius Dei esse admodum pancorum hominum.

TESTIMONIA VARIOREM

genuum animi candorem doctis pariter ac probis omnibus colitur, non solum laudat Boëtium in civili siâ doctrinâ alisque suis operibus, sed scribens ad Janum Bernarium cognatum suum, de consolatione ab hòc illustratâ & emendatâ, hos protulit Phaleucus;

„ En Boëtius ille, qui sophorum
 „ In primis sophus esse gloriatur:
 „ Qui doctum nimis, & satis disertum
 „ Scriptum hoc edidit, omnium bonorum
 „ Bonum iudicio. Sed id tenebras
 „ Ævo aut ingenio suopte, habebat;
 „ Quas Bernartius ille, flos meorum
 „ Belgarum pepulit, facemque claram
 „ A se prætulit: hanc sequere, quisquis
 „ Doctrina sapientiaque cultor
 „ Non audire, sed esse, concupiscit.

DECIMVM-SEPTIMVM SECVLVM;
 nimirum

Ab anno 1600. ad hanc nostram ætatem 1779.

INFINITOR sim, si quæ hòc nostro sæculo in laudem Boëtii dicta sunt, hæc omnia recensendo enumerate velim; nullus enim est aut historiographus, aut theologus, qui de illustrissimo illo auctore non fuerit ornatè & honorifice locutus. Consule si placet Baronium annal. Ecclesiast. tom. 7. ad an. 522. D. Petrum à sancto Romualdo in thesauro Chronologico tom. 2. ad an. 510. aliosque omnes historiographos: vide reverendum Patrem Caussinum in libro quem inscripsit la Cour Sainte, ubi proponendo idem viri quem vocat *homme d'Estat*, pluribus agit de nobilitate, de doctrinâ, de consiliis, de morte Boëtii. Lege etiam si lubet Gerardum Joannem Vossium de poëtis latinis cap. 5. „ Quibus, inquit, temporibus in Oriente Zeno posteaque Anastasius, in Italiâ Odoacer, & exinde Theodericus rex, claruit Anicius Manlius Boëtius Severinus, vir Latinè & Græcè doctissimus, in omni disciplinarum genere excellens quoque Roma à Varronis temporibus non habuerit undecumque doctiorem. Quantum idem carmine valuerit, ostendunt libri quinque de consolatione philosophiae, quos exul Ticini scripsit. Omnino nihil in poësi venustius habuit illud ævum, vel etiam quod proximè antecessit.

IDEA LIBRORUM BOETII DE CONSOLATIONE PHILOSOPHIÆ.

PUS hoc, mole parvum, doctrinâ maximum, est series argumentorum naturali lumine cognitorum, quibus mens humana adversis casibus suscitata, ad primam causam ultimumque finem attentione sic erigitur, ut hæc exutis præjudiciis veritati assequendæ virtutique colendæ aptior efficiatur. Propterea hoc opus inscribitur Consolatio Philosophiæ, distribuiturque in tres partes, quarum prima complectitur afflictionem Boëtij; secunda consolationem Philosophiæ; tertia contraria, quæ illius consolationis vim minuere videntur, argumenta cum responsionibus.

AFFLICTIO BOETII.

Boëtius suarum miseriarum^a ut conscius, sic impatiens, contrariás undique exquirit cogitationes, quibus mœror possit si non fugari, saltem minui: hinc animum convertit^b ad præsides carminum musas sibi quondam familiares: sed harum remedia, ceu nova tristitia irritamenta, excipit fugatque cogitatio philosophica; cuius ope Boëtius animadvertisit, se in summâ rerum omnium, non^c ignoratione modo, sed etiam^d inertiat versari. Tum aucto sensim Philosophiæ^e lumine, recognoscit primùm quidem ipsam^f Philosophiam; deinde cùm antiquos, tum recentiores philosophos similibus miseriis impugnat quidem, sed non^g expugnat: ita ut tamen veteri præjudicio ductus, non desistat cum Philosophiâ^h de suo exilio conqueri, causatus solumⁱ hominem videri divinis legibus solutum, & præpostero veluti ordine pœnas præmiaque accipere.

LIBRI I.

^a Metro 1.

^b Prosæ 1.

M. 2.

^c P. 2.

^d M. 3.

^e P. 3.

^f M. 14.

^g P. 4.

^h M. 5.

ⁱ P. 5.

CONSOLATIO PHILOSOPHIÆ.

POSTQUAM Philosophia præmonuit, 1.^k exilio adversamque fortunam Boëtij male sic vocari; 2.^l mentem Boëtij nondum posse validioribus remediis curari; 3.^m se deinceps usuram illâ, quæ est in Boëtio, cùm sui tum Dei notione, quamquamⁿ perturbationibus obscuratâ; eadem Philosophia tria proponit, ad consolandum Boëtiuni, argumentorum genera; quorum primum minoris; secundum majoris; tertium maximi dicit esse ponderis.

^k P. 5.

^l M. 6.

^m P. 6.

ⁿ M. 7.

Primo, inquit, qui sese commisit arbitrio dominæ, quam novit tam inconstarem, quam allicientem, & mali non rariis, quam boni parentem, is cum eâ non debet conqueri de malo sibi illato, præsertim si plus boni, quam mali ab eâdem acceperit: dominus enim & domina absque ullâ

TESTIMONIA VARIO RUM

loquitur. » Quis Boëtio vel in Dialecticis acutior? vel subtilior in Ma-
» thematicis? vel in Philosophiâ locupletior? vel in Theologîa sublimior?
» Quem tanti juniores etiam Philosophi longè (arbitror) omnium perspica-
» cissimi fecerunt, ut Aquinatem Thomam, divum hominem, Magnumque
» illum Thomæ præceptorem (Deus bone, quos viros!) habere meruerit
enarratores: nimirum in his, inquit Vallinus, quæ S. Thomas in Boëtii
libros de Trinitate & de Hebdomadibus scriptis; quod commentaria in li-
bros Boëtii de consolatione Philosophiæ, quæ vulgo Sancto Thomæ tri-
buuntur, hujus sanctissimi doctoris non sint.

DECIMVS-SEXTVM SECVLVM;
nimirum

Ab anno 1500. ad an. 1600.

JOANNES Tritenheimius Abbas Spanheimensis in Catalogo Scriptorum Ecclesiasticorum. » Boëtius, inquit, Manlius Severinus, Consul ordinarius Romæ, Philosophus, Orator, & Poëta insignis, in divinis scripturis doctus, & in sacerdotalibus literis omnium suo tempore eruditissimus, gener Symmachus patricii fuit. Vir græco & latino copiosissimè imbutus eloquio, quippe qui multa volumina tam Aristotelis quam aliorum Philosophorum de Atticâ lingâ transtulerit in Latinam: ingenio subtilis, sensu promptus, atque Catholicus; sermone nec Tullio inferior, quem Sancti Benedicti constat amicitiam habuisse, & in monte Cassino cum Tertullio Placidi monachi patre senatore in ejus mensâ comedisse. Scriptis multa præclara volumina, de quibus ego repperi subjecta.
» Ad Symmachum Sacerdotum suum Romanæ urbis patricium de sanctâ Trinitate lib. 1. incipit: *Investigatam diutiss. &c.*
» De Unitate Trinitatis lib. 1. incipit: *Quero an Pater & Filius, &c.*
» De duabus naturis in Christo lib. 1. *Anxiè te quidem. &c.*
» De fide ad Joan. Diaconum lib. 1. *Christianam fidem novi.*
» De Unitate & Uno lib. 1. *Vnitas est qua. &c.*
» De Eisagogis Porphyrii lib. 2. *Hiemantis anni temp.*
» In secundam ejusdem editionem lib. 1. *Secundus hic.*
» In Categories Aristotelis lib. 2. *Expeditis his. &c.*
» In Perihermenias ejusdem lib. 1. *Magna quidem libri.*
» In editionem ejusdem secundam lib. 6. *Alexander in.*
» De divisionibus lib. 1. *Quam magnos studiosos.*
» De definitionibus lib. 1. *Dicendi ac disputandi.*
» Ad Categoricos syllogismos introduct. lib. 1. *Multa veteres Thilosophi.*
» In Topica Ciceronis lib. 6. *Exhortatione tua. &c.*
» De differentiis Topicis lib. 4. *Omnis ratio differendi.*
» De syllogismo Categorico lib. 2. *Multa Graci veteres.*
» De syllogismo hypothetico lib. 2. *Cum in omnibus.*
» De hebdomadibus lib. 1. *Postulas ut ex hebdom.*
» De Arithmetica lib. 2. *Inter omnes prisca.*
» De Musica lib. 5. *Omnium quidem perceptio.*
» De Philosophicâ consolatione lib. 5. *Carmina quæ quondam.*

DE BOETIO ET EJUS SCRIPTIS.

In Geometricam Euclidis lib. 3. *Qui vero, mi Patriti.*
De disciplinâ Scholarium, ut aliqui volunt, lib. 1. *Vestra.* Indignus est ille liber, qui tanto viro tribuatur, nec etiam docti hunc Boëtio tribuunt.
De locis Rheticis lib. 1.
De prædicatione potestatis lib. 1.
Epistolarum ad diversos lib. 1.
Alia quoque nonnulla scripsisse dicitur: sed ad notitiam meam non venerunt.
Moritur eodem anno, quo Symmachus Patricius, & Joannes Papa sub Anastasio Imperatore, iussu Theodorici Regis ad Ravennam post diuturnum exilium in carcere jugulatus, Anno Domini DXXIV. Indict. 2. & sub nomine Severini Catalogo Sanctorum insertus dicitur.

I I.

Julius Cæsar Scaliger, vir in republicâ literariâ celeberrimus, Boëtium sa-
pissime laudat: ut in Hypercritico » Boëtij Severini, inquit, ingenium, erudi-
tio, ars, sapientia facile provocat omnes auctores, sive illi Græci sint, sive
Latini. Sæculi barbarie ejus Oratio soluta deterior invenitur: at quæ libuit
ludere in poësi, divina sanè sunt, nihil illis cultius, nihil gravius: neque den-
sitas sententiarum venerem, neque acumen abstulit candorem. Evidem cen-
feo paucos cum illo comparari posse. Valla docet illum Latinè loqui: at Val-
lam Boëtius bene sapere. Hinc idem Scaliger de eodem Boëtio canit, in
Divis.

Divina enumeres ingenia semina mentis:

Dotibus accedant Curia, lingua, lares.

Haut satis est: adpone polum, pars esse Boëti

Ceperit: at nondum munera tota capis.

I II.

Lilius Gregorius Gyraldus etiam inter doctos notissimus Boëtium pariter
summis laudibus extollit, de Poëtar. Histor. Dial. 5. » Sed, inquit, hujus
ætatis alios adferamus, quos inter Boëtius Anicius Manlius Severinus, Roma-
nus Patricius & exconsul, qui à nostris plerisque in Martyrum Catalogo ad-
scribitur. Hic cum Symmacho & ipso Patricio, Boëtij, ut plerique omnes
tradunt, socero à Theodorico Gothorum Rege primùm Ticinum relegati, dein-
de necati sunt, quod in libertatem populum Romanum viderentur velle vin-
dicare. Fuit Boëtius, ut scitis, in omni disciplinâ egregie doctus, quod vobis
liquidò ex ejus monumentis constare potest. Sed quod ad præsentem mate-
riam attinet, in pangendis versibus mira usus est facilitate. De illo plura colli-
gere, supervacaneum, quando ejus volumina nota sunt omnibus. Ejus certè
ingenium ad eas artes, quæ supra literas sunt, mirum in modum celebratur ab
ejus occidente Theodorico Rege.

I V.

Magdeburgenses Centuria 6. cap. 10. de Episcopis & doctoribus. » Boë-
tius, inquit, Anius, Manilius, Severinus, Patricius & Consul, vir Græcè
& Latinè doctissimus fuit, & multos in philosophiâ aliisque disciplinis, tum
solutâ tum ligatâ oratione conscriptos libros posteris reliquit.

V.

Justus Lipsius, qui cum ob eximiam suam doctrinam, tum maximè ob in-

TESTIMONIA VARIOURM
DECIMVM-TERTIVM SÆCVLVM;

nimirum

Ab anno 1200. ad an. 1300.

SANCTUS Thomas omni nostrâ prædicatione major, mirum in modum commendat merita Boëtii, non quidem suis in libros de consolatione philosophicâ commentariis: siquidem hæc, ut probavimus, germana non sunt Sancti Thomæ opera, sed suâ potius frequenti hujus auctoris laudatione, quâ Boëtium æquans summis Ecclesiæ doctoribus, ejusdem auctoritate utitur ad faciendam fidem. Sic i. p. q. x. a. i. aternitatis definitio-
nem, quam ipse dicit à Boëtio positam, cæteris posthabitis, particulatum explicat: *Aeternitas*, inquit, est interminabilis vita tota simul & perfecta posseſſio, ut habetur s. de consol. proſa 2. circa principium. Sic q. 29. ejusdem partis in argumento *sed contra*, affert personæ definitionem quam dicit esse Boëtii lib. de duab. nat. hancque particulatum exponit: *Persona*, inquit, est rationalis naturæ individua ſubſtantia. Et ſic de cæteris.

DECIMVM-QUARTVM SÆCVLVM;

nimirum

Ab anno 1300. ad an. 1400.

I.

PHILIPPUS pulcher Francorum Rex, ut refert Petrus Bertius præfa-
tione in libros Boëtii de consol. tanti fecit hos consolationis philosophicæ libros, ut quamvis ipse latine intelligeret, tamen pro beneficio habuerit,
quod ipsi Joannes Magdunensis, poëta, ut tunc ferebant tempora, eruditus
eos Gallice à ſe redditos inscripsisset: adſervatur ejus Operis exemplar ad-
huc hodie Lutetia in Bibliothecâ Auguſtinianorum.

I I.

Maximus Planudes, Monachus Constantinopolitanus, nihil moratus ſu-
perbam Græcorum confuetudinem, qui Latinos libros Græcè reddere non
ſolent, tanti habuit libros Boëtii de consolatione philosophicæ, illos ut græ-
co ſermone fuerit interpretatus. Et hoc exemplar ſervatur in Bibliothecâ
Regis.

DECIMVM-QUINTVM SÆCVLUM;

nimirum

Ab anno 1400. ad an. 1500.

I I.

LAURENTIUS Valla, Patricius Romanus, vir ipſe eruditissimus,
non modò ait, Boëtium latine loqui, quemadmodum refert Julius Scali-
ger; verùm eumdem Boëtium vocat eruditorum ultimum, præfatione in
libros ſuos Dialecticos. » Nec, inquit, aliter ſentit eruditorum ultimus
Boëtius, magis, ut mihi videtur, Platonicus, quā Aristotelicus: quos au-
tores parum inter ſe diſtare docturum ſe quodam loco promiſit.

Sanctus Antoninus Archiepiscopus Florentinus, Ordinis Prædicatorum
2. parte histor. titul. xi. cap. 2. §. 4. de Boëtio honorificentissime ſcripsit.
» Cū, inquit, Theodoricus rex Gothorum rempublicam in Italiam oppri-
met temporibus prioribus, Boëtius senator clarissimus, ut infra dicetur de fa-
pientiâ ejus, amator reipublica in multis Regi ſe pro iustitiâ opponebat,

DE BOETIO ET EJUS SCRIPTIS.

cumque & propter generis nobilitatem & eloquentiam apud omnes de eo
magha eſſet opinio, etiam ab ipſo rege timebatur: quare ut creditur subor-
natis quibusdam ut ipsum crime læſe majestatis accuſarent, dixerunt quod
ipſe prodiſtā civitate Romanā Anastasium principem in Italiam evocaverat,
ut rempublicam de manu Theodorici liberaret: quamobrem ſumptā occa-
ſione ipsum cum quibusdam aliis Romanis nobilibus apud Papiam exilio
relegavit, ubi in carcere poſitus librum de philosophicæ conſolatione ſcripsit:
ubi demum ab eo interficitur.

Et capite 15. citans Siegelbertum. » Eo tempore, inquit, Symmachus
patricius rempublicam Romanam illustravit, & cum eo gener ejus Boëtius
vir consularis, conſpicuus in utrāque lingua, eruditione omnium artium li-
beralium, quas pœnè omnes ē Græco in Latinum tranſtulit eloquium.

I II.

Jacobus Philippus Bergomensis Ordinis Eremitarum S. Auguſtini in
ſupplem. Chronic. ad ann. Christi 500. » Boëtius, inquit, Anitius Ma-
nilius Severinus, Christianissimus vir, & consulari dignitate insignitus,
poëtaque ac philosphus celeberrimus, Symmachique patricii gener iſdem
temporibus Romę clarissimus fuit. Hunc quidam Manilium vocant, eo
quod à Manilio Torquato originem duxisse tradant. Qui cū verè Catho-
licus eſſet, nec Arianis etiam perſepe rogatus obtemperate vellet, & ipſe à
Theoderico rege ſub velamento ateſtate libertatis poſt ſocerum ſuum Tici-
ni exulare jubetur, & poſtmodum inſtagantibus hæreticis perpetuo carceri
damnatur: in quâ quidem calamitate conſtitutus, ad recreandum animum
ſuum, cū in mathematicis doctiſſimus eſſet, Chiterinum ē nervo primus
excoſitavit & excidit, quod quidem modernis temporibus, musicis celebre
instrumentum habetur. Ibidem quoque conſtitutus ad multorum utilita-
tem præclarissima atque innumerable quæ edidit opuscula & quæ ad ma-
nus devenere haec ipſa ſunt. Et poſtea: Hunc denique virum optimum &
ſanctum Theodoricus rex cū in ſententiam ſuam omnino flecti non poſ-
ſet, Arianorum rabie concitatus, poſt longum carceris ſqualorem, impe-
rante Justino ſeniori Auguſto, anno ſcilicet Domini noſtri 520. apud Pa-
piam pro catholicâ fide occidi juſſit: cujus corpus ibidem in Divi Auguſtini
templo adhuc habetur conditum. Et ſunt qui dicant eum in Catalogo
Sanctorum eam ob rem fuſſe relatum, & ſanctum Severinum vocitatum.

I V.

Hermolaüs Barbarus, Patricius Venetus, Archiepiscopus & Patriarcha
Aqüilegiensis, in ſuâ præfatione quam habuit, cū libros Aristotelis domi
cāpit prælegere. » Qui, inquit, putant, hunc aditum patere nemini, qui
Scholas illas philosphiæ numquam intraverit, in magno verſantur errore:
quandoquidem tales Scholas nec Marcus Varro, nec Brutus, nec Plancius,
nec Chalcidius, nec Boëtius ingressi: non Alexander, non Themistius,
non Porphyrius, non Jamblichus, non Simplicius, philosphi tamē emi-
nentissimi, & Aristotelis interpretes juratissimi fuere.

V.

Angelus Politianus, qui excellens cū poëta tum orator, multa tam
Græcè quam Latine edidit opera, in ſuis Miscellaneis cap. 1. de Boëtio ſic

ij

IDEA LIBRORUM BOETII

LIBRI II. mancipii injuriā suo jure uti possunt: nec mancipium, quod malè excipi poterat, conqueri tuum potest, cùm bene excipitur.

^a Prosā 1.
^b Metro 1.
^c P. 2.
^d M. 2.
^e P. 3. M. 3.
^f P. 4. M. 4.

Atqui tu, ô Boëti, te commisisti arbitrio fortunæ, quam nosti naturaliter tam inconstarem, quā allicientem boni malique dominam, & à quā plus boni accepisti, quā mali: cùm, eādem fortunā duce, acceperis, puer optimam educationem, adolescens summos honores, vir optimum sacerum, optimam uxorem, optimos Liberos, &, quod præstantissimum est, optimum semper animum, quibus discere potuisti, pari prudentiâ & summas & infimas conditiones homini esse fugiendas.

Secundò, inquit, nec est justa conquerendi ratio de amissis iis, quæ tantum abest, ut bona sint, ut potius sint mala humanæ mentis: bonum quippe est, adeoque gratia potius, quā querelæ causa, privari malis.

^f P. 5.
^g M. 5.
^h P. 6.
ⁱ M. 6.
^k P. 7.
^l M. 7.
^m P. 8.
ⁿ M. 8.

Atqui quæ amisisti, ô Severine, divitias nimirum, & cetera id genus quæ vocas bona, hæc mala potius sunt animi, quā bona; miseriæ potius quā felicitatis cause: propterea enim & ætas Majorum nostrâ fuit felicior; quod illi minori, quā nos, horum cupiditate tenerentur: propterea hæc potentia in improbo Magistratu sedem nocta plurimas edit strages, quod nimis patet exemplo Neronis: propterea k fama ipsa, quā optimus quisque videtur duci, tamquam alterâ vitâ, mortem germinat tandem aliquando fatiscens: propterea m fortuna, quæ vulgo dicitur prospera, mentem involvens tenebris, eamdem inducit cùm in errorem, tum in yitium, à quibus fortuna, quæ vulgo habetur adversa, sic liberat, hæc ut ad veritatem & virtutem, adeoque n amorem divinum excitet.

LIBRI III. At nisi hæc concesseris esse mala, fatearis necesse est, in his non esse nisi falsam felicitatem, quæ antè pellenda est, quā verâ felicitate fruaris: unde

^o Prosā 1. &
^p Metro 1.

Tertio, inquit, non etiam justè conqueritur ille, qui amissis iis duntaxat, in quibus falsâ assumptione felicitas versari creditur, tanto aptior est ad assequendam veram felicitatem: hic enim tanto liberior est à miseriis, quæ unica conquestionis causa.

Atqui tu, ô Manli, amissis iis duntaxat, in quibus falsâ assumptione felicitas versari creditur, tanto aptior es ad assequendam veram felicitatem.

^p P. 2.
^q M. 2.
^r P. 3. & M. 3.
^s P. 4. & M. 4.
^t P. 5. & M. 5.
^u P. 6. & M. 6.
^v P. 7. & M. 7.
^w P. 8. & M. 8.
^x P. 9.
^y M. 9.
^b P. 10.
^c M. 10.
^d P. 11.
^e M. 11.
^f P. 12.
^g M. 12.

Primùm quidem ea duntaxat amisisti, in quibus falsâ assumptione creditur esse felicitas: tale enim est generatim p omne bonum creatum, ad quod malè applicatur q ingenita nobis summi boni cogitatio. Tales sunt r divitiæ. Tales s magistratus. Talis t potestas. Talis u gloria. Talis x voluptas corporis. Talia y omnia bona caduca.

Deinde aptior z es propterea ad assequendam veram felicitatem, nimirum veram summi boni cogitationem, aspirante tamen Deo, qui idcirco a invocandus est: aliquod enī est b summum bonum, videlicet Deus, cui cogitando omnis homo c vacare debet, tamquam d ultimo rerum omnium fini: quod ut doceatur homo e, suam mentem attentiū meditetur: hæc f quippe meditatione disset, omnia esse facta à Deo, à Deo regi, & ad Deum esse referenda: hæc cogitatione g felices sumus,

nec

DE CONSOLATIONE PHILOSOPHIAE.

nec infelices, nisi inspectis rebus caducis eadem cogitatio aut deleatur, aut saltem obscuretur.

ARGUMENTA CONSOLATIONI PHILOSOPHICÆ contraria cum resonib[us].

Q Uæ antiquiora sunt præjudicia, ed difficiū hæc exuuntur; propterea Boëtio prædictis commoto plura suppetunt, quæ adversus illam Philosophiae doctrinam opponat; sed suæ non desunt Philosophiae responsiones.

I. Si a Deus, inquit Boëtius, mundum regeret nec virtus præmio, nec vitium suâ careret pœnâ: cùm tamen contrarium experiamur.

Nec b virtus præmiis, inquit Philosophia, nec suis caret vitium suppliciis. 1. Enim c probi Deo adherentes cogitatione, humanâ sunt in patriâ, à quâ improbi exsulant. 2. d Probi sunt potentes, improbi impotentes, ex eo e præsertim, quod illi moderentur, hi suis obsequantur perturbationibus. 3. f Probi in Deos, improbi in g bestias mente convertuntur: hinc improbi h miserrimi sunt, quorum idcirco i præstat misereri.

II. Sua sit probis felicitas, sua improbis miseria, dicit Boëtius, cur præterea, Deo mundum regente k, & probi incommodis, & commodis improbi afficiantur?

Plura, dicit Philosophia, responderi possunt. Primùm enim quamvis l germana tantæ dispositionis causa ab homine ignoraretur, eidem tamen homini non propterea dubitandum, quin omnia rectè fierent m: admirari id homo potest, ut vulgus miratur effecta cælestia. Deinde hæ n vices non minùs providentiæ divinæ sunt, quā fati; quare, ut o cetera, in quodam circuitu versantur: sic p fortuna, etiam adversa, ut pote quæ à Deo oritur, ad Deum referenda, ut q homo non nisi post susceptos labores fruatur optatis.

III. Quod r omnia providenti, inquit Boëtius, nihil possit esse inopinatum, nullus, Deo mundum regente, in mundo erit casus: quicquid in contrarium doceat experientia.

Nullus, reponit Philosophia, s erit casus Deo: sed casus erit hominibus: sicut duæ t naves constanti duorum fluminum cursu abrepta, suo quælibet, casu sibi invicem occurtere possunt.

IV. Positâ u divinâ Providentiâ, instat Boëtius, non stabit humana libertas, cujus tamen unusquisque homo conscientis est.

Ut sua x cuiilibet menti stat libertas, respondet Philosophia, sic sua humana stabit: saltemque y Deus, cujus est omnia cernere, novit modum, quo humana libertas cum divinâ providentiâ possit conciliari.

V. z Quomodo, quarit Boëtius, providentia divina, utpote certissima, conciliari poterit cum humanâ libertate, quippe quæ est expers necessitatis: a an quia ut in ceteris, sic in hoc mens humana nec omnia nescit, nec omnia novit, ut à notis progredi nitatur ad ignota?

LIBRI IV.

^a Prosā 1.

^b Ibid.

^c Metro 1.

^d P. 2.

^e M. 2.

^f P. 3.

^g M. 3.

^h P. 4.

ⁱ M. 4.

^j P. 5.

^k Ibid.

^l M. 5.

^u P. 6.

^o M. 6.

^p P. 7.

^q M. 7.

LIBRI V.

^r Prosā 1.

^s Ibid.

^t Metro 1.

^u P. 2.

^x Ibid.

^y M. 2.

^z P. 3.

^{aa} M. 3.